

Hellin (o.s. Pakkanen) ja Arvi Kujalan perheen muutto Kurkijoelta evakkuoon.

Kurkijoki 1944:

Kevään tullessa sinivuokot kukkivat lehdossa Laatokan rannoilla, pupujussit söivät omalla pihalla voikukanlehtiä, ja käet kukkuivat metsiköissä. Koulukin loppui ja ihana kesäloma ehti alkaa. Juhannusta odotettiin! Arvi - isää odotti kesän lopulla virkaanasettaminen syyskuussa. Mutta!?! Kesäkuun 14 p:nä 1944 pommitettiin Viipuria sen jälkeen, kun Neuvostoliitto oli 9.6. aloittanut suurhyökkäyksen Suomeen. Niin alkoi kannaksen evakuointi. Kurkijoen evakuointi oli suunniteltu alkavaksi syyskuun 27 p:ään mennessä, mutta 18.p:nä kesäkuuta annettiin ensimmäinen käsky vanhuksille ja lapsille. Kun sunnuntain jumalanpalvelus loppui, ilmoitettiin että vanhusten ja lasten olisi hyvä poistua sodan tieltä. Samana päivänä alkoi pakkaaminen papin perheessäänkin.

Isä ja äiti ilmoittivat lapsille, että huomenna maanantaina 19.6.1944 lapset ja äiti lähtevät matkalle. Perheeseen kuuluivat äiti Hellin 39 v. joka odotti Marjaa 4:llä kuulla, kotiapulainen Siiri, Timo 11v, Anni 9v, Pekka 7v, (19.6 jo Liikkalassa) Leena 6v, Tatu 4v, Mirja Liisa 3v, ja Riitta 13kk. Timo ja Anni saivat heti lähteä viemään porsasta lastenvaunuilla opiston navetalle, jonne koottiin karjaa. Porsas ei tahtonut lähteä, vaan kiljui pussissa kuin syötävä. Saivat kuitenkin sen perille.

Maanantaina 19.6.1944 saapui muutamia hevosia rattaineen pihalle. Rattaat olivat ns. heinähäkkejä. Niihin lastattiin käsipakaasit ja muut matkatavarat. Iltapäivällä lähdettiin Elisenvaaran asemalle, setvittiin matkatavarat vastaanottoon ja jäätiin odottamaan juna. Mukana olivat myös kappalaisen ja kanttorin perheet. Lopulta juna tuli puolenyön jälkeen. Se oli ennestään täynnä evakoita ja siihen liitettiin uusia "härkävaunuja" eli umpinaisia tavaravaunuja, joissa oli lavereita kolmessa tasossa. Isommat lapset kiipesivät ylätasolle, äiti ja pienet välitasolle vaunun lämpimälle puolelle. Ikkunoista tuuli vaunun peräpäähän, jonne Timo ja Anni siirrettiin, koska ylätason nurkassa oli synnyttävä äiti. Kesellä vaunua oli ämpäri tarpeita varten, sekä puunhakkuupölli, jolla istui vanhus.

Kun juna sitten lähti Savonlinnaa kohti, kerrottiin, että vaunuja on paljon ja junassa tuhat henkilöä. Aamulla 20.6.1944 oltiin Savonlinnassa. Juna seisoj asemalla, lotat tarjosivat aamuvelliä ja näkkileipää. Timo ja Anni havittelivat uimista radan vieressä

olevalla rannalla, muttei siitä mitään tullut. Kyltti rannassa: "Uiminen kielletty, lavantautivaara!" Juna jatkoi matkaa Pieksämäelle. Timo, Anni, Leena, Tatu, Mirja Liisa, Riitta, Siiri ja Äiti kuluttivat aikaa. Nurkassa oleva nainen alkoi synnyttää ja seuraavassa paikassa Lotat ja sotilaat kantoivat rouvan pois. Hän synnytti potran pojan asemalla. Riitta - vauva, n. 13kk vanha itki Parkumäelle asti ja juna lonksutti hitaasti Pieksämäelle. Siellä oltiin puolen päivän aikaan, jäätiin odottamaan Haapamäelle lähtöä. Vaan yks' kaks' kerrottiin, että Elisenvaaraa oli pommitettu. Äiti siitä kiireesti soittamaan Kurkijoelle virastoon, että missä isä on? Hänen oli pitänyt tulla tuomaan lisää tavaroita aamupäivän junalle Elisenvaaraan. Nyt tuli kova säikähdys! Onko isä kuollut pommituksessa? Äiti viipyi kauan, kun kaikki linjat olivat varatut. Hän sai lopulta tiedon, että isä on elossa. Kun nähtiin, että äiti on tulossa asemalta välilaiturille, missä Siiri ja lapset odottivat, niin kaikkien huomio kiintyi äitiin. – Vaan Tatu lähtikin juoksemaan raiteelle ja samaan aikaan porhalsi Ukko-Pekka veturi vastaan samalta raiteelta. Timo juoksi perään, sai Tatum kiinni ja veti hänet pois juuri ja juuri junan edestä. Se oli säikähdys toistamiseen Pieksämäellä!

Illan suussa oltiin Haapamäellä ja ahtauduttiin täpötäyteen junaan. Seinäjoelle tultiin ilta myöhällä, yöksi päästiin Rautatieläisten taloon paperipatjoille nukkumaan. Lotat tarjosivat teetä ja näkkileipää. Nukkujia oli suuri sali täynnä, vierä vieressä. Aamulla jatkettiin matkaa Kauhajoelle. Sinne oli menossa sotilaskuljetusvaunuja, joissa oli punaisen ristin merkit. Haavoittuneita vietiin sotasairaalaan Kauhajoelle.

Isä jäi Kurkijoelle järjestämään pommituksen uhrien kokoamista opiston navettaan tunnistamista varten. Muu perhe asettui Kauhajoelle Pikkupappilaan ja myöhemmin Arokylään. Matkatavarat tulivat Kauhajoelle muutaman viikon kuluttua. Perheellä oli mukanaan vain ne vaatteet, jotka olivat päällä ja käsipakaasissa.

Kirkkoherra jäi vielä viraston kanssa Kurkijoelle syyskuuhun asti ja asetettiin virkaansa 3 p:nä 1944.

Tilaisuuden lopussa kirkkokansa kuuli lähtökäskyn, osa kirkkoväestä puhkesi itkuun.

Matkan päämääräksi kirkkoherranvirastolle annettiin Ilmajoki.

Siellä oli Pohjoismaiden suurin puupappila, jonka kirkkoherranviraston eteiseen mahtui Kurkijoen virasto. Kun Kannaksen siirtoseurakuntien sijoituspaikkoja järjesteltiin, oli Kurkijoelle määrätty Ilmajoki ja Loimaa viraston sijoituspaikaksi. Väestön sijoituspaikat olivat Ilmajoki, Ylistaro, Seinäjoki, Kurikka, Iso - Kyrö, Loimaa, Alastaro, Vampula ja Mellilä. Alue oli laaja, johon kurkijokelaiset sitten sijoittuivat. Perheen evakkomatka päättyi tällä kertaa kesäksi Kauhajoelle.

Tyttäret Anni Lehtola ja Leena Kaija